

Leire Reguero. EHUko medikuntza irakaslea

OIER ARANZABAL

Ofizioz ikerlaria

"Ikertzen ez duen jendartea, geldirik dagoen jendartea da. Ez ikertzeak gure garapena geratuko luke. Eta hainbat gaixotasunetan hil ala bizikoa da kontua, haien sendabidea aurkitu nahi baldin badugu behintzat. Diru gehiago bideratu behar da ikerketara, ez ikertzea luzera begira garestiagoa irtengo baitzaigu. Guk horretan jarraituko dugu".

Leire Reguero Farmazian lizentziatu zen 2007an eta 2014tik irakasle atxikia da Leioako Medikuntza Fakultateko neurozientzia sailean. Azaroan *Nature* aldizkari entzutetsuan kannabinoideek memorian duten eragina aztertzen zuen artikulua argitaratu zuen beste hainbat ikerlarirekin batera. Urteetako lanaren fruitua da argitalpena, eta kannabinoideek memorian nola eragiten duten azaltzen du, inoiz azaldu ez bezala.

"Interes komertzialek berebiziko eragina dute drogen inguruko legedian"

Oier Aranzabal
@oaranzabal

Kannabinoide hitza entzun eta *Cannabis*-a datorkio burura edonori.

Cannabis landarea antzinatik erabili izan da, nola errito magikoetarako, hala modu terapeutiko eta ludikoan. Jendeak ez zekien zergatik ordea. Landare horrek fitokannabinoideak eta beste substantzia asko sintetizatzen ditu. Ezagunenak, Delta 9 THCa eta CBDa edo kanabidiola. THCa da jendeak ezagutzen duena, psikoaktiboa delako, "kolokatzeko" gaituelako. 1964an isolatu zen, eta CBDa, berriz, 90eko hamarkadan.

***Cannabis*-ak zer onura terapeutiko izan ditzake?**

Minbiziari dagokionez, adibidez, kimioterapiak eragindako okadak saihesteko edo gosea pizteko erabil daiteke eta hainbat laborategitako saioretan tumoreen aurkako funtzioak izan ditzakeela ere ikusi da. Euskal Herrian badago esklerosi anizkoitzaren zenbait ondorio tratatzeko *cannabis*-etik eratorritako farmako bat, Sativex izenekoa. THCa eta CBDa ditu pareko kontzentrazioan. Gainera, memorian duen eragina gaituz gero balio dezake Alzheimer eta Huntington sindromea tratatzeko ere.

***Cannabis*-a eta kannabinoideak estigmatizatuta daude zeharo.**

Bai, *Cannabis* hitzetik eratorritako oro droga ilegalarekin erlazionatzen da eta zailagoa da komertzializatu eta horrekin lan egitea. Esperimentaziorako ez dago hainbeste arazo; guk saguekin lan egiteko, esaterako, ez dugu arazorik. Baina gero gizakiengan erabili nahi baduzu, traba eta oztopo asko sortzen dira saio klinikoak egiteko. Herrialde askotan ilegala da *cannabis*-a eta, beraz, landare horretatik ateratako substantziak ere estigmatizatuta daude. Uste dut, hala ere, ikerketa gehiago egin ahala argiago geratuko direla *cannabis*-aren onurak. Haur epilepsiarekin kasua nabarmena da. Beste farmako batzuk ez badira eraginkorrak, azkenean, kannabinoideak erabili beharko dira.

Nola gaituz estigma hori?

Heziketa oso garrantzitsua da. Alde batetik nerabezaroan, ez bakarrik kannabinoideekin, beste drogekin ere berdinekin egin behar da. Oso garrantzitsua da erabilera ludikoa eta terapeutikoa bereiztea. Kontsumo ludikoari dagokionez

“Cannabis hitzetik eratorritako oro droga ilegalekin erlazionatzen da. Ez dago hainbeste arazo saguekin-eta esperimenzioa egiteko, baina gizakiengan erabili nahi baduzu traba asko dago”.

ARGAZKIA: LEIRE REGUEROK UTZIA

norberak nahi duena egin dezake, baina berebizikoa da kannabinoideek sor ditzaketan ondorioen inguruko informazioa izatea. Nerabezaroan oso arriskutsua da THCa kontsumitzea.

Zergatik?

Oraindik burmuina ez dagoelako guztiz garatuta. Nerabezaroan neurotransmisoreen arteko komunikazioa garapen fasean dago eta exokannabinoideak hartuz gero, neuromodulazio hori galtzeko arriskua handia da. Ikusi da eskizofrenia, agerraldi psikotikoak eta horrelako gaitzak sor ditzakeela. Helduen kontsumoak, berriz, ez ditu horrenbeste arrisku. Memoria galera izan liteke ohiko ondorioetako bat. Alta, inor ez da hil *cannabis*-a hartzeagatik, ez baita hain erasokorra.

Ikerlaria zaren aldetik, zer iritzi duzu gaur egungo legediaren inguruan?

Galdera zaila da. Ez daukat batere garbi. Oso jomuga interesgarriak izan ditzakete *cannabis*-ak edo *cannabis*-etik eratorritako farmakoek medikuntzan. Nik ez dut ulertzen zergatik den ilegala *cannabis*-a,

eta aldiz, tabakoa eta alkohola ez. Bitxia da, tabakoak eta alkoholak ez dutelako erabilera terapeutikorik eta jendea hil egiten delako bien kontsumoagatik. Eta *cannabis*-a, berriz, funtzio terapeutikoak izan arren ilegala da. Zalantza izpirik gabe, erabilera terapeutikorakoak legala izan beharko luke. Hori bai, kontrolarekin, tabakoak eta alkoholak ere izan beharko luketen kontrol berarekin.

CBDa ez da psikoaktiboa. Nola da posible debekatua egotea?

CBDa landareetatik ateratzen da, eta ezin da patentatu. Enpresa farmazeutikoei ez zaie interesatzen CBDarekin lan egitea. Azkenean ez baitute diru asko irabaziko. Interes komertzialek berebiziko eragina dute drogen inguruko legedian. Morfinaren kasua oso antzekoa da. *Papaver somniferum* landaretik morfina sortu zen lehenik, eta gero haren deribatu gisa heroina atera zen, beste batzuen artean. *Cannabis*-arekin gauza bera gertatzen da, medikamentuak atera daitezkeela, baina haxixa ere bai. Horregatik da garrantzitsua erabilera ludikoa eta terapeutikoa bereiztea.

Kannabinoideek memorian duten eragina aztertu duzue zuek, hain zuzen ere, *Nature* aldizkarian publikatutako artikuluan.

Bi artikulua argitaratu dira, zehazki. Lehenengoa *Nature Neuroscience* aldizkarian, 2012an. Jakina zen CB1 hartzailea neuronaren mintzean aurkitu zitekeela. Baina lehen ikerketaren bidez, jakin genuen hartzaile hori mitokondrien mintzean ere badagoela. Eta gainera funtzionala dela! CB1 mitokondrialak neuronan jarduera erregulatzen duela ikusi genuen. Aurkikuntza garrantzitsua izan zen kanpotik hartutako kannabinoideek memorian duten eragina ulertzeko. 2016ko azaroan publikatu den bigarren artikulua, aurrekoaren jarraipena da. Horretan saguekin egindako memoria probak eta haietatik ateratako ondorioak bildu ditugu. Laburki azalduta, CB1 mitokondrialik gabeko sagu transgenikoen memoriarengan kannabinoideek eraginik ez dutela frogatu dugu. Hau da, CB1 mitokondrialak direla kannabinoideek memorian duten eraginaren gakoa. ■